

Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Державне управління, 2(16), 17-21.
УДК:351
DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2022/16-3/7>

Ірина Мордас, канд. екон. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-2908-7555>
e-mail: iv.mordas@gmail.com

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Обґрунтовано необхідність та актуальність дослідження досвіду формування та реалізації антикорупційної політики в країнах-членах ЄС з метою його імплементації в Україні, що обумовлено її євроінтеграційним вектором розвитку.

З'ясовано сутність та причини корупції залежно від сфер життєдіяльності суспільства, а також характерні ознаки корупції в Україні та її вплив на економічні та соціальні параметри країни, наслідком чого є зниження рівня життя населення.

Охарактеризовано існуючі у світі моделі сприйняття корупції та основні стратегії антикорупційної діяльності. Доведено, що вибір стратегії та моделі антикорупційної діяльності в кожній країні залежить від багатьох факторів, а євроінтеграційний курс України вимагає гармонізації національного антикорупційного законодавства зі стандартами ЄС.

Проаналізовано основні причини корупції в країнах-членах ЄС та особливості антикорупційної політики окремих європейських країн. Показано, що корупційні явища в більшій чи меншій мірі притаманні майже всім країнам ЄС, однак, спільним для всіх країн з точки зору формування та реалізації антикорупційної політики є те, що вона спрямована на мінімізацію можливостей для здійснення корупційних правопорушень. Встановлено, що основою антикорупційної політики скандинавських країн-членів ЄС є концепція державного управління "Добре управління", яка поєднує інститути, процеси й механізми, через які громадяни виражають свої інтереси та реалізують законні права. З'ясовано, що країни ЄС не проводять єдиної антикорупційної політики, а кожна країна формує власну антикорупційну інфраструктуру, яка спрямована на мінімізацію можливостей для здійснення корупційних правопорушень.

Доведено, що недостатня ефективність механізмів державної антикорупційної політики унеможлиблює проведення структурних реформ на шляху до повноцінного членства України в ЄС. Визначено пріоритетні напрямки подальшого формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційних прагнень та існуючих міжнародних стандартів.

Ключові слова: корупція; запобігання та протидія корупції; антикорупційна політика; формування та реалізація антикорупційної політики; євроінтеграція.

Вступ. Індекс сприйняття корупції, який щорічно визначає Transparency International Ukraine, свідчить, що Україна перемістилася на 1 бал нижче, порівняно з попереднім роком. Одержавши 32 зі 100 можливих балів, вона займає 122 місце зі 180 країн світу (внизу переліку – найбільш корумповані країни, зверху переліку – найменш корумповані країни). З рейтингу видно, що на одному щаблі з Україною за сприйняттям корупції знаходиться африканська країна Есватіні (32 бали), а Замбія, Непал, Єгипет, Філіппіни та Алжир на один бал випереджують Україну (по 33 бали). Хоча втрачаючи Україною одного пункту, порівняно з Індексом попереднього року, є зниженням у межах похибки, проте розрахований показник за 2021 рік свідчить про певний "застій у боротьбі з корупцією". Представляючи результати дослідження, у Transparency International Ukraine зазначили, що Україна, починаючи з 2014 р., в Індексі сприйняття корупції додавала по 1-2 бали щороку, чому сприяло створення системи антикорупційних інституцій, однак з 2018 р. позитивна динаміка зупинилася (Індекс сприйняття корупції-2021). Наявність суттєвої корупційної складової в Україні впливає на здатність економіки задовольняти існуючі суспільні потреби та унеможливує сталий економічний розвиток держави.

Джерела. Проблеми корупції з різних дослідницьких позицій є предметом наукових розробок багатьох авторів. Серед них: О. Антонова, К. Буряк, О. Бусол, А. Комзюк, Н. Корчак, О. Костенко, І. Коруля, І. Мазур, О. Мельник, Е. Невмержицький, А. Новак, В. Трепак, С. Тульчинська, М. Хавронюк, В. Чорній, В. Шахун, М. Щербак та ін. Окремо хочемо виокремити вчених, які аналізують явище корупції та заходи боротьби з нею з державно-управлінської точки зору, а саме: В. Авер'янов, В. Бакуменко, В. Баштанник, В. Федоренко, С. Дубенко, Н. Липовська, М. Мельник, Н. Нижник,

В. Олуйко, О. Прохоренко, В. Соловйов, М. Стрельбицький та ін. Майже всі науковці, які займаються проблемами корупції відповідно до кола своїх наукових інтересів, одностайні в необхідності вивчення та доцільності запозичення іноземного досвіду у сфері запобігання та протидії корупції при формуванні та реалізації антикорупційної політики в Україні. Водночас, залежно від перманентних змін реалій життя кожної країни, механізми антикорупційної політики трансформуються та вдосконалюються. Наразі, пріоритетність вивчення досвіду формування та реалізації антикорупційної політики в країнах ЄС набуває особливої актуальності в Україні з огляду на євроінтеграційний вектор її розвитку.

Методологія. У процесі дослідження було використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: аналітичний (для здійснення аналізу антикорупційної політики в країнах-членах ЄС); компаративістики (для ранжування та порівняння країн за Індексом сприйняття корупції); систематизації (для виокремлення причин та характерних ознак корупції в Україні); класифікації (для визначення моделей сприйняття корупції та стратегій антикорупційної діяльності); узагальнення (для обґрунтування пріоритетних напрямків подальшого формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційних прагнень та існуючих міжнародних стандартів).

Результати. Наявність корупції у будь-якому суспільстві негативно впливає на всі сфери суспільного життя і є фактором, який серйозно підриває економічні основи держави. На законодавчому рівні корупція визначається як використання уповноваженою особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або

відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди уповноваженій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей (Закон України "Про запобігання корупції").

Сучасні наукові дослідження, які присвячені проблемам корупції, дозволяють виділити ряд причин заляжно від сфер життєдіяльності суспільства, а саме:

- політичні – можливість використання наданих державою владних повноважень для задоволення приватних інтересів;
- правові – недосконалість законодавства та недостатньо ефективна система органів у сфері запобігання та протидії корупції;
- інституційні – бюрократизація процесів, кадрової політики держави та непрозорість роботи державних інституцій;
- психологічні – низька громадянська свідомість та високий рівень толерантності до корупції;
- соціально-культурні – менталітет, деморалізація суспільства та недостатня поінформованість громадян;
- економічні – відсутність прозорих механізмів управління економікою та низький рівень оплати праці державних службовців.

З урахуванням існуючих причин корупції, можливих факторів її виникнення та розповсюдження, характерними ознаками корупції в Україні сьогодні є:

- масштаби та форми корупції залежать від загального стану формування національних демократичних інститутів;
- наявність корупції на всіх рівнях публічної влади;
- непослідовне та недостатньо виважене реформування базових інституцій (система оподаткування, регуляторна діяльність держави, комплекс процедур адміністративного характеру, способи вирішення актуальних соціальних та суспільно важливих проблем тощо);
- недостатньо ефективні заходи, які здійснюються у сфері запобігання та протидії корупції;
- толерантне відношення суспільства до проявів корупції;
- недостатня сформованість інститутів громадянського суспільства в країні.

Однак, всі наявні причини корупції, незалежно від безпосередньої сфери їх виникнення, прояву та розвитку, у кінцевому підсумку формують фактори, які загрожують економічній безпеці держави.

Міжнародні дослідження показують, що середній дохід країн з низьким рівнем корупції, порівняно з корумпованими країнами, на 25% вищий, а рівень дитячої смертності в три рази нижчий (World Wide Governance Indicators (WGI) measure of corruption). Такі дані підтверджують той факт, що корупція справляє негативний вплив, не лише на економічні, але й на соціальні параметри країни, наслідком чого є зниження рівня життя населення.

Відтак, одним з пріоритетних напрямів державно-управлінської діяльності є формування ефективних механізмів антикорупційної політики.

Сьогодні, з урахуванням специфіки історичного розвитку тієї чи іншої країни, у світі сформувалося ряд моделей сприйняття корупції, від яких залежить відповідно і формування механізмів запобігання та протидії їй, зокрема:

- західноєвропейська (корупція сприймається суспільством як певна аномалія, що пов'язана з порушенням законодавства);

- азіатська (корупція обумовлюється історією, культурою та традиціями, з якими пов'язані процеси функціонування держави);

- африканська (корупція пов'язана з наділенням владою групи основних економічних кланів, які мають між собою певні домовленості та забезпечують надійність свого існування політичними засобами);

- латиноамериканська (корупція виникає у результаті того, що урядом надається можливість "тіньовим" та/або криміналізованим секторам економіки набутти могутності, яка тотожна державній) (Невмержицький, 2008).

Аналіз зарубіжного досвіду у сфері запобігання та протидії корупції, дає підстави виділити дві основні стратегії антикорупційної діяльності:

- вертикальну – спрямована на швидке досягнення результату, який полягає в неповній ліквідації корупції, а наявності певного прийнятного для суспільства рівня корупції (азіатська/ сингапурська модель – Сингапур, Японія, Китайська Народна Республіка, Південна Корея);
- горизонтальну – орієнтована на поступову тривалу антикорупційну діяльність, яка базується на антикорупційних стимулах (скандинавська/шведська модель – Швеція, Данія, Фінляндія, Нідерланди) (Трепак, 2015, с. 235).

Вибір стратегії та моделі антикорупційної діяльності в кожній країні залежить від багатьох факторів. Щодо України, то її євроінтеграційний курс вимагає гармонізації національного антикорупційного законодавства зі стандартами ЄС, а відтак доцільним є використання досвіду формування та реалізації антикорупційної політики саме в країнах-членах ЄС.

Серед основних причин корупції в країнах-членах ЄС виділяють:

- високий рівень зобов'язуючого соціального капіталу (характерно для південних католицьких країн), що зумовлює наявність інтегрованих стимулів для підтримки покровительства, фаворитизму, непотизму й клієнтелізму, створюючи перешкоди для розвитку системи розподілу та контролю владних повноважень в умовах політизації сфери державного управління;
 - наявність нелегальних джерел фінансування політичних партій, наслідком чого є поширення практики лобізму;
 - перманентні зміни в міжнародному економічному середовищі (глобалізація фінансових ринків, зміни у розміщенні продуктивних сил, інтернаціоналізація виробництва й торгівлі, поява нових товарів й послуг та ін.);
 - зменшення ролі держави та державного сектору в економіці, зумовлене приватизацією (Буряк, 2020, с. 358).
- Варто зазначити, що країнам ЄС також притаманне таке явище як корупція, проте її невисокий рівень свідчить про те, що посадові особи зорієнтовані в першу чергу на ефективне виконання функцій держави та обслуговування потреб суспільства.

Країни ЄС не проводять єдину антикорупційну політику. Вони не є однаковиими як рівнем корупції, так і за методами боротьби з нею. Для України, насамперед, є важливим у даному відношенні досвід Данії, адже саме вона, за даними Transparency International, є лідером в рейтингу країн за Індексом сприйняття корупції протягом останніх років. Для Данії характерні інформаційна прозорість діяльності державних органів та вільний доступ засобів масової інформації до документації щодо діяльності державних структур. В антикорупційній політиці Данії переважають превентивні механізми, завдяки яким формується нульова толерантність до корупції в

суспільстві. І це при тому, що в країні відсутні спеціальні антикорупційні інституції, а контроль за функціонуванням низки державних та приватних ініціатив в сфері ведення бізнесу здійснюють громадські організації. Danida (Агентство міжнародного розвитку), основними видами діяльності якого є реалізація програм розвитку та надання безвідсоткових позик для проектів, дотримується певних умов у процесі співпраці з зовнішніми партнерами. Так, усі контракти передбачають ряд антикорупційних положень, недотримання яких призводить до відмови подальшого партнерства. До того ж, постійно відбувається взаємоконтроль з боку монарха, громадськості та судової системи (остання має трирівневу структуру – міські та окружні суди; два апеляційні суди та верховний суд). І насамкінець, можна виділити основні засоби стримування поширення корупції в Данії. Це, зокрема:

- дотримання стандартів добробуту, основою якого є забезпечення рівноваги між роботою та життям населення;
- наявність дієвої нормативної бази та кримінальна відповідальність за діяльність, пов'язану з корупцією;
- посилення соціальної відповідальності корпорацій з урахуванням ймовірних проявів корупції;
- участь громадськості у моніторингу за розподілом й використанням державних коштів.

Антикорупційна політика Швеції характеризується високим рівнем громадського контролю за діяльністю посадових осіб та підприємців. Головну роль у здійсненні такого контролю відіграють засоби масової інформації, які оприлюднюють інформацію щодо корупційних випадків, незалежно соціального статусу та від посади осіб-учасників. Органи прокуратури мають повноваження щодо розслідування корупційних справ, які виконуються Національним підрозділом по боротьбі з корупцією. Швеція ратифікувала низку міжнародних антикорупційних конвенцій: Конвенцію ООН проти корупції (в 2007 році), Цивільну конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією (в 2004 році), Кримінальну конвенцію Ради Європи про боротьбу з корупцією (в 2004 році) та Конвенцію з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій (в 1999 році). 1 січня 2020 року набули чинності нові положення щодо корпоративних штрафів, найбільш вагомими з яких є збільшення максимального штрафу в 50 разів (з 10 500 млн крон) та надання шведським судам розширеної юрисдикції для розгляду міжнародних злочинів, що пов'язані з корупцією (Breaking: UK Launches Global Anti-Corruption Sanctions Regulations). Новими положеннями дозволяється застосовувати корпоративні штрафи не лише щодо суб'єктів господарювання, а й щодо суб'єктів державного сектору, діяльність яких прирівняна до підприємницької. У Швеції також продовжуються дискусії щодо застосовування періоду карантину до політиків після звільнення їх з посади. Підґрунтям для такої дискусії є низка резонансних випадків, коли шведські чиновники були найняті на роботу компаніями відразу після свого звільнення з державної посади (мова йде про підозру одержання роботи як винагороди).

Головною причиною незначного рівня корупції в Фінляндії є її соціально-економічний розвиток. Антикорупційна політика Фінляндії базується на так званій "фінській моделі протидії корупції", яка передбачає формування умов всередині країни, які не створюють сприятливе середовище для корупції, а також суттєво мінімізують її суспільно небезпечні наслідки. Досягнення

таких результатів антикорупційної діяльності у Фінляндії стало можливим за умови безкомпромісності судової системи, що виключає вплив на неї осіб з великими статками, депутатськими мандатами або високим соціальним статусом. Державній службі притаманні високий ступінь професійності та сталість складу державних службовців, що обумовлено гарантованою системою високого грошового та соціального забезпечення державних чиновників. До того ж, Фінляндія також належить до тих європейських країн, в яких відсутні спеціальні антикорупційні органи. Таку роль виконують Омбудсмен Парламенту та Канцлер юстиції, які мають широкі процесуальні повноваження щодо розслідування корупційних випадків та застосування відповідних заходів впливу (Трепак, 2015, с. 240-241).

Як показує дослідження антикорупційної політики вищезазначених скандинавських країн-членів ЄС, її основою є концепція державного управління "Good Governance" ("Добре управління"), яка поєднує інститути, процеси й механізми, через які громадяни виражають свої інтереси та реалізують законні права. До основних антикорупційних компонентів даної концепції належать:

- прозорість доходів та дій;
- безпосередня участь громадян у прийнятті рішень;
- своєчасна реакція на потреби громадськості;
- підзвітність державних структур громадянам.

Таким чином, концепція "Good Governance" охоплює розвинену систему певних етичних цінностей та норм поведінки, які обов'язково наслідують як державні службовці, так і звичайні громадяни (Трепак, 2015, с. 238).

Високий антикорупційний рейтинг мають також Нідерланди. Для них характерна трирівнева система протидії корупції. Такі державні інституції як міністерства, департамент державних зборів, в'язниці та ін. в більшості випадків розслідують випадки корупції самостійно. Дану роботу забезпечують всередині самих організацій внутрішня служба безпеки або спеціальні відділи, які функціонують у структурі визначених інституцій. У більшості випадків застосовуються покарання у вигляді стягнення компенсації, усунення з посади або звільнення (Мельник, 2021, с. 34).

В цілому, антикорупційні заходи, які здійснюються в Нідерландах, зводяться до:

- створення жорсткого громадського контролю за діяльністю державних службовців;
- створення особливого підрозділу спеціальної поліції, який має широкі повноваження щодо розкриття корупційних злочинів;
- заборона роботи на посадах державної служби у випадку викриття корупційних діянь, що супроводжується втратою усіх соціальних пільг, які гарантовані на державній службі (соціального обслуговування та пенсійного забезпечення);
- посилення ролі засобів масової інформації, які проводять незалежні розслідування корупційних випадків та оприлюднюють їх;
- обов'язкове інформування громадськості щодо пов'язаних з корупційними діями матеріалів, якщо вони не стосуються питань національної безпеки;
- формування системи заохочень позитивних дій державних службовців, яка спрямована на мотивацію належної та відповідальної поведінки як у моральній, так і матеріальній сфері (Трепак, 2015, с. 241).

У Німеччині також створено потужне правове та інституційне поле у сфері протидії корупції. Кримінальний кодекс Німеччини в цій частині стосується не підприєм-

ців, а фізичних осіб, і забороняє пропонувати, давати або брати хабарі. Щодо підприємців, то вони можуть бути притягнені до цивільної відповідальності за правопорушення корупційного характеру, які скоєні їхніми працівниками відповідно до регуляторного законодавства, а саме, до сплати штрафу в розмірі до 10 млн євро з конфіскацією усіх економічних вигод, що отримані в результаті вчинення корупційного правопорушення. Заборонено також плату за сприяння, а гостинність або подарунки невеликої вартості, залежно від наміру, цінності та вигоди, можуть вважатися незаконними. Протягом останніх років суттєво зросла кількість німецьких підприємств та фізичних осіб, яких було притягнуто до відповідальності за корупційні правопорушення. Ризики корупції, як і шахрайства, найбільш поширені у сфері державних закупівель та будівництва (Germany Corruption Report).

У Румунії боротьбою з корупцією займаються такі державні інституції як Головне антикорупційне управління, Румунський антикорупційний директорат, Управління по боротьбі з шахрайством й Національне агентство доброчесності. Румунська Стратегія національної оборони на період 2020-2024 рр. надає великого значення соціальній складовій, яка базується на зменшенні внутрішньої вразливості та підвищенні стійкості, у тому числі й через протидію корупції, а також на демократії та належному функціонуванні верховенства права щодо зміцнення адміністративної спроможності. Корупція у документі віднесена до категорії ризику безпеки, а питання запобігання корупції на всіх етапах, від процесів створення нелегітимних груп до ризиків скасування державних управлінських рішень, розглядається в декількох розділах Стратегії. Законодавство Румунії передбачає також можливість перевірки спадщини. У випадку доведення його шахрайського або корупційного походження, воно підлягає конфіскації, незважаючи, навіть, на законності його набуття спадкоємцями. Антикорупційна політика Румунії вважається однією з найагресивніших у ЄС (Щербак, 2020).

Хоч віднедавна Великобританіє вже не є членом ЄС, заслуговує на увагу її система протидії корупції, яка характеризується низкою специфічних рис, зокрема:

- антикорупційним законодавством передбачена відповідальність підприємства у випадку нездатності запобігти отриманню неправомірної вигоди її співробітниками;
- конфіскація майна, яке отримане у результаті вчинення корупційних злочинів;
- здійснення громадського контролю за антикорупційною діяльністю з боку засобів масової інформації та неурядових організацій;
- створення атмосфери нетерпимості до корупції та політика заохочення доносів (Прокопів, 2019, с. 154).

Державна система запобігання та протидії корупції Великобританії включає практично всю структуру кримінального правосуддя. А Національне бюро аудиту виконує завдання щодо протидії корупційним правопорушенням, які пов'язані з викраденням грошових коштів. До того ж, 26 квітня 2021 р., відповідно до Закону про санкції і боротьбу з відмиванням грошей (2018 р.), було введено в дію режим Глобальних антикорупційних санкцій. Нові прийняті правила надають країні повноваження щодо заборони в'їзду до Великобританії осіб, які причетні до корупції або використання її фінансової системи. Так, режим Глобальних антикорупційних санкцій, введений у Великобританії, є додатковим потужним інструментом у боротьбі з корупцією не лише в країні, а

й в усьому світі (Global Legal Insights, "Bribery and Corruption Laws and Regulations 2021 – Romania").

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що корупційні явища в більшій чи меншій мірі притаманні майже всім країнам ЄС. Однак, спільним для всіх країн з точки зору формування та реалізації антикорупційної політики є те, що вона спрямована на мінімізацію можливостей для здійснення корупційних правопорушень.

Дискусія та висновки. Реалізація засад публічної політики щодо євроінтеграційного курсу України потребує кардинальних змін у системі запобігання та протидії корупції. Європейські інтеграційні процеси сприяли створенню в Україні нових спеціальних інститутів влади. Інституційне забезпечення у сфері формування та реалізації антикорупційної політики в Україні сьогодні здійснює низка спеціалізованих органів:

- Національне антикорупційне бюро України (НАБУ);
- Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК);
- Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП);
- Вищий антикорупційний суд (ВАКС);
- Державне бюро розслідувань (ДБР);
- Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА).

Окремі функції щодо боротьби з корупцією покладено на органи Національної поліції України та Прокуратури України. Однак, функціонування спеціалізованих антикорупційних інституцій саме по собі не гарантує зниження обсягів корупції. Досвід країн-членів ЄС показує, що боротьба з корупцією повинна відбуватися одночасно з підвищенням обізнаності суспільства про його фундаментальні цінності, що слугує основою для формування культури доброчесності в публічному управлінні.

Дослідження європейського досвіду антикорупційної публічно-управлінської діяльності показує, що в країнах-членах ЄС відсутні універсальні методи боротьби з корупцією. Кожна країна, залежно від історичних, політичних, соціально-економічних, культурних та інших особливостей, формує власну антикорупційну інфраструктуру. Однак, пріоритетними напрямками у процесі подальшого формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням євроінтеграційних прагнень та існуючих міжнародних стандартів повинні бути:

- формування нульової толерантності суспільства до будь-яких проявів корупції;
- діджиталізація та підвищення прозорості публічно-управлінських процесів;
- посилення всіх видів відповідальності за корупційні правопорушення;
- активізація діяльності інститутів громадянського суспільства у напрямку протидії корупції;
- домінування превентивних механізмів в антикорупційній діяльності;
- політична воля вищого керівництва держави у напрямку запобігання та протидії корупції.

Недостатня ефективність механізмів державної антикорупційної політики унеможлиблює проведення структурних реформ на шляху до повноцінного членства України в ЄС.

Особливості формування та реалізації основоположних принципів антикорупційної політики в країнах-членах ЄС з урахуванням глобалізаційних викликів сьогодні та можливості формування, удосконалення та імплементації відповідних механізмів в Україні є основою для подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Буряк К. Особливості антикорупційного законодавства в країнах Європейського Союзу. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 2. С. 356-360.
2. Індекс сприйняття корупції-2021. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>
3. Мельник О.Г. Міжнародний досвід запобігання та протидії корупції як вектор формування національної антикорупційної політики в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 2. С. 32-35.
4. Невмержицький Е.В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія. К.: КНТ, 2008. 368 с.
5. Про запобігання корупції: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
6. Прокопів Б. Стан та шляхи вдосконалення реалізації антикорупційної політики України. Актуальні проблеми правознавства. 2019. Вип. 1 (17). С. 152-156.
7. Трепак В.М. Міжнародний досвід запровадження системи заходів антикорупційної спрямованості. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 2 (10). С. 233-244.
8. Щербак М.Ю. Правовий аспект формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн. Правовий часопис Донбасу. 2020. № 3 (72). С. 155-161.
9. Breaking: UK Launches Global Anti-Corruption Sanctions Regulations. URL: https://thesentry.org/2021/04/26/5816/breaking_uk_launches_global_anti_corruption_sanctions_regulations/
10. Combating corruption in the public sector: international legal standards and their implementation in the legislation of Ukraine. Studies of Applied Economics / O. Vaitsekhovska, N. Iakymchuk, Yu. Shchokin, N. Vorotina, N. Korchak. Monograph. Vol. No 6, July 2021: Special Issue: Innovative Development and Economic Growth in the CIS Countries. URL: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i6.5302>
11. Germany Corruption Report. URL: https://www.ganintegrity.com/portal/country_profiles/germany/
12. Global Legal Insights, "Bribery and Corruption Laws and Regulations 2021 – Romania". URL: https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/bribery_and_corruption_laws_and_regulations/romania
13. World Wide Governance Indicators (WGI) measure of corruption. URL: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/sccountry.asp>

References

1. Buryak K. (2020) Osoblyvosti antykoruptsiynoho zakonodavstva v krayinah Yevropeyskoho Soyuzu. Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo. № 2. PP. 356-360.
2. Indeks sprynyattya koruptsiyi-2021. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>
3. Melnyk O.H. Mizhnarodnyy dosvid zapobihannya ta protydyiy koruptsiyi yak vektor formuvannya natsionalnoyi antykoruptsiynoyi polityky v Ukraini. Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal. № 2. PP. 32-35.
4. Nevmerzhytskyy E.V. (2008) Koruptsiya v Ukraini: prychny, naslidky, mekhanizmy protydyiy: monohrafiya. K.: KNT. 368 p.
5. Pro zapobihannya koruptsiyi: Zakon Ukrayiny. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
6. Prokopiv B. Stan ta shlyakhy vdoskonalennya realizatsiyi antykoruptsiynoyi polityky Ukrayiny. Aktualni problemy pravoznavstva. 2019. Vyp. 1 (17). PP. 152-156.
7. Trepak V.M. (2015) Mizhnarodnyy dosvid zaprovadzheniya systemy zakhodiv antykoruptsiynoyi spryamovanosti. Yurydychnyy chasopys Natsionalnoyi akademiyi vnutrishnikh sprav. № 2 (10). PP. 233-244.
8. Shcherbak M.Yu. (2020) Pravovyy aspekt formuvannya ta realizatsiyi antykoruptsiynoyi polityky v Ukraini z urakhuvanniam dosvidu zarubizhnykh krayin. Pravovyy chasopys Donbasu. № 3 (72). PP. 155-161.
9. Breaking: UK Launches Global Anti-Corruption Sanctions Regulations. URL: https://thesentry.org/2021/04/26/5816/breaking_uk_launches_global_anti_corruption_sanctions_regulations/
10. Combating corruption in the public sector: international legal standards and their implementation in the legislation of Ukraine. Studies of Applied Economics / O. Vaitsekhovska, N. Iakymchuk, Yu. Shchokin, N. Vorotina, N. Korchak. Monograph. Vol. No 6, July 2021: Special Issue: Innovative Development and Economic Growth in the CIS Countries. URL: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i6.5302>
11. Germany Corruption Report. URL: https://www.ganintegrity.com/portal/country_profiles/germany/
12. Global Legal Insights, "Bribery and Corruption Laws and Regulations 2021 – Romania". URL: https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/bribery_and_corruption_laws_and_regulations/romania
13. World Wide Governance Indicators (WGI) measure of corruption. URL: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/sccountry.asp>

Отримано: 02.06.2022

Ухвалено до друку: 27.06.2022

Опубліковано: 31.07.2022

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Public Administration, 2(16), 17-21.

UDC: 351.

DOI: doi.org/10.17721/2616-9193.2022/16-3/7

Iryna Mordas, Ph.D in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-2908-7555>
e-mail: iv.mordas@gmail.com

ANTI-CORRUPTION POLICY IN CONTEXT EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

The necessity and relevance of the study of the experience of formation and implementation of anti-corruption policy in the EU member states in order to implement it in Ukraine, due to its European integration vector of development is substantiated.

The essence and causes of corruption depending on the spheres of society, as well as the characteristics of corruption in Ukraine and its impact on the economic and social parameters of the country, resulting in lower living standards.

The existing models of perception of corruption in the world and the main strategies of anti-corruption activity are described. It is proved that the choice of strategy and model of anti-corruption activities in each country depends on many factors, and Ukraine's European integration course requires harmonization of national anti-corruption legislation with EU standards.

The main causes of corruption in EU member states and features of anti-corruption policy of some European countries are analyzed. It has been shown that corruption is more or less common to almost all EU countries, however, common to all countries in terms of formation and implementation of anti-corruption policy is that it aims to minimize opportunities for corruption offenses. It is established that the basis of the anti-corruption policy of the Scandinavian EU member states is the concept of public administration "Good Governance", which combines institutions, processes and mechanisms through which citizens express their interests and exercise legal rights. It was found that EU countries do not pursue a common anti-corruption policy, and each country develops its own anti-corruption infrastructure, which aims to minimize opportunities for corruption offenses.

It is proved that the insufficient effectiveness of the mechanisms of the state anti-corruption policy makes it impossible to carry out structural reforms on the way to full membership of Ukraine in the EU. Priority areas for further formation and implementation of anti-corruption policy in Ukraine have been identified, taking into account European integration aspirations and existing international standards.

Keywords: corruption; prevention and counteraction of corruption; anti-corruption policy; formation and implementation of anti-corruption policy; European integration.